

منهای سینما

● بعد از حواشی پیش آمده در باره صحبت‌های فوتبالی مجری یک برنامه صبحگاهی شبکه یک سیما، محسن سوهانی مشاور مدیر شبکه یک سیما، از تغییر مجری این برنامه خبر داد. امیراحمدی مجری سابق این برنامه، در روزهای گذشته با اظهارات خود درباره قهرمانی تیم پرسپولیس حاشیه‌ساز شده بود. □

● کتاب «بازی با زیبا» نوشته و ترجمه داوود آجرو با حضور نویسندگان، هنرمندان، دانشجویان و علاقه‌مندان هنر و فلسفه در گفت‌وگویی با نویسنده و مترجم در فضای مجازی به‌طور آنلاین رونمایی شد. این کتاب به زیباشناسی از دریچه نگاه ویتگنشتاین، فیلسوف اتریشی نیمه اول قرن بیستم می‌پردازد که در ایران نیز علاقه‌مندان بسیاری دارد. □

● فهرست نامزدهای هفتادومین دوره از جوایز تلویزیونی امی اعلام شد. به نقل از نیویورک تایمز، سریال «نگهبانان» محصول کمپانی «HBO» با کسب نامزدی در ۲۶ شاخه پیش‌تاز این دوره از جوایز امی شد. «خانم میسل شگفت‌انگیز» با نامزدی در ۲۰ شاخه، سریال‌های «اوزارک» و «جانشین» هرکدام با ۱۸ نامزدی در رده‌های بعدی قرار گرفتند. کمپانی «نتفلیکس» نیز با کسب ۱۶ نامزدی رکورد جدیدی را به ثبت رساند. پیش‌تر «HBO» با ۱۳۷ نامزدی رکورددار بیشترین کسب نامزدی در یک سال را به دست آورده بود. براساس این گزارش، در بخش بهترین سریال درام، «مندلورین»، «اوزارک»، «جانشین»، «تاج»، «کشتن ایو»، «چیزهای عجیب»، «بهتر است با سول تماس بگیری» و «سرگذشت ندیمه» با یکدیگر به رقابت می‌پردازند. در بخش بهترین سریال کمدی، «جای خوب»، «شینتز کریک»، «زیاد ذوق زده نشو»، «نامن»، «روش کامینسکی»، «آنچه که در سایه‌ها انجام می‌دهیم»، «برای من مرده» و «خانم میسل شگفت‌انگیز» به‌عنوان نامزدهای این دوره انتخاب شده‌اند. □

روی خط سینما

● طاهر احسان محمدحسینی، رئیس سازمان هنری رسانه‌ای اوج نیز به دلیل ابتلا به کرونا در بیمارستان بستری شده است. به گزارش خبرگزاری صبا، او پس از مدتی دست‌وپنجه نرم‌کردن با این بیماری روز گذشته به بیمارستان منتقل شد تا دوره درمان را آجاسپری کند. گفته می‌شود حال عمومی او خوب است. □

● خبرهای رسیده غیررسمی حکایت از این دارند که «لباس شخصی» و «روزپلوا»، دو محصول جنجالی سازمان اوج در جشنواره گذشته فجر از جانب یکی از مجموعه‌های فرهنگی برای اکران به مشکل خورده و سرزشت نامشخصی دارند. با این حال منابع نزدیک به سازندگان این فیلم‌ها می‌گویند فیلم‌شان به‌زودی و به‌شکل نسخه جشنواره اکران خواهد شد. □

برای سینمایی دعا کنیم

«شهروند» خسرو سینایی به دلیل ابتلا به کرونا در بخش مراقبت‌های ویژه بستری شد. طاهر احسان کارگردان «عروس آتش» خوب نیست و با کمک دستگاه ونتیلا تور نفس می‌کشد.

حبیب احمدزاده،

داستان نویس و فیلمساز، با اعلام این خبر، نوشته: «هرگز دوست ندارم از هیچ‌کس چنین درخواست دردمندان‌های داشته باشم، ولی اکنون به داعی خبر شیراز دل، برای دوست گرانقدر و انسان شریف و برادر بزرگوارم، جناب استاد خسرو سینایی به خالصانه‌ترین شکل محتاجم. واقعا مگر سینمای ایران چند مرد کهن این چنینی دارد؟ او اکنون به واسطه عفونت

تومان ریه و نیز بیماری کرونا در بخش ویژه بیمارستان امیراعلم از دیروز بستری و تحت تنفس کمکی با دستگاه ونتیلا تور است. همگی از ته دل برای بهبودش با هر زبانی دعا کنیم.»

گفتنی است؛ سینایی که متولد سال ۱۳۱۹ در ساری است، آثاری چون «هیولای درون»، «مژنه گمشده»، «عروس آتش»، «مثل یک قصه» و «جزیره رنگین» را کارگردانی کرده است. □

● فیلم سینمایی «بی‌وزنی» به کارگردانی مهدی فرد قادری به بخش مسابقه جشنواره بنونتوی ایتالیا راه پیدا کرد. این فیلم که تاکنون در بیش از ۱۰ فستیوال بین‌المللی به نمایش درآمده، بعد از جدیدترین حضورش در میان ۳۰ فیلم بخش مسابقه جشنواره فیلم‌های مستقل بنونتوی ایتالیا از سه‌شنبه هفته آینده در شبکه نمایش خانگی و فیلم‌منتشر خواهد شد. □

● سه‌گانه سینمایی «ارباب حلقه‌ها» پس از ۱۹ سال دوباره در سینماهای بریتانیا روی پرده رفت. «ارباب حلقه‌ها»؛ پاران حلقه، اولین فیلم این سه‌گانه که نخستین بار در سال ۲۰۰۱ به نمایش عمومی درآمده بود، به دلیل نبودن فیلم تازه فرصت یافت بار دیگر اکران را تجربه کند و هفته گذشته در ۸۲ سینما در انگلیس و ایرلند روی پرده رفت و حدود ۳۰ هزار پوند فروخت. دو فیلم دیگر این سه‌گانه یعنی «دو برج» و «بارگشت پادشاه» هم در ۵ سینما به نمایش عمومی درآمدند و هرکدام حدود ۱۰ هزار پوند فروختند. □

دیالوگ

محسن کیایی، بازیگر: «در تمام دنیا ساخت فیلم اجازه یا پروانه ساخت

نمی‌خواهد و هرکسی توانایی سرمایه و ساخت دارد، می‌سازد. سینما آن قدر سخت و بی‌رحم هست که اگر کسی بلد نباشد حذفش می‌کند. من این آقایی که این همه بر سر پروانه ساخت جنجال شده را اصلا نمی‌شناسم، ولی بگذارید فیلمش را ببینم. اگر خوب نبود، انتقاد کنید. همین‌که توانایی داشته تهیه‌کننده و سرمایه جذب کند، کافی است. بقاییش در این حرفه به کیفیتش ربط دارد که بعد از ساخت معلوم می‌شود.» □

سید جلال‌الدین دری، کارگردان: «اکران آنلاین نیاز به فرهنگ سازی دارد.

مردم کار را از شبکه‌های غیرمجاز با کیفیت پایین و با پخش هر نوع آگهی وسط فیلم می‌بینند، درحالی که کیفیت اکران آنلاین از شبکه‌های تلویزیونی غیرمجاز بهتر است. در اکران آنلاین با کیفیت آجودی و قیمت ارزان، می‌توان فیلم را دید، ضمن آنکه به هر فیلمی یک فضای یکسان برای ارایه داده می‌شود و اوضاع مثل اکران در سالن‌های سینما نیست که در آن نابرابری به چشم بخورد.» □

فرشته طائرپور، تهیه‌کننده: «امروز کرونا در کلیه محاسبات و رفتارهای

اجتماعی فاکتور اصلی و اول، برای انتخاب روش‌های ابداعی و کم‌هزینه است؛ سازمان مالیاتی هم با داشتن جمع‌کنی از کارشناسان حتما می‌توانست به راه‌حلی‌های بیشتر از تعویق ماه مالیاتی برسد و میزان مراجعه حضوری شهروندان از جمله مودیان هنری و سینمایی را کاهش دهد.» □

گزارش «شهروند» درباره هنرمندی که به تازگی نامش در فهرست نادره کاران میراث ملی ثبت شده است

غلامحسین امیرخانی عصاره ۴۰۰ سال خوشنویسی ایران

بود به همین دلیل هم آدم‌های گذشته اغلب خط‌های خوبی داشتند. البته آن هم بعدها فراموش شد اما به هر ترتیب پس از انقلاب شعبات انجمن گسترش یافت و خوشنویسی جدی‌تر شد. □

غلامحسین امیرخانی به همراه محمدرضا شجریان از شاگردان حسین میرخانی، استاد خوشنویسی، موزیسین و کمانچه نواز بوده و در واقع بیشترین تأثیر را هم به‌طور مستقیم از او گرفته است. «عاشق خط میرزا غلامرضا است و شاید بتوان گفت به‌طور غیرمستقیم شاگرد کلهر و میرعماد هم باشد. او پس از مطالعه درباره خوشنویسی ایرانی به این نتیجه رسید که میرعماد پایه‌گذار خوشنویسی ایران بوده و زحمت زیادی برای آن کشیده است، بنابراین پیرو سبک ایشان بود.»

سلوٹی که در حال حاضر استادیار دانشگاه است حس و حال امیرخانی درباره خوشنویسی را این‌طور بازگو می‌کند: «در کلاس پس از پایان خوشنویسی می‌گفت، تازه می‌خواهم پرواز کنم، خطاطی من را به آرامش می‌رساند و پس از آن حالت پرواز به من دست می‌دهد و انگار دیگر در این جهان نیستم. هیچ آرامبخشی به اندازه خوشنویسی بر خوشنویسان اثر ندارد و همین آرامبخش استاد امیرخانی را خستگی‌ناپذیر می‌کند. زمانی که از سوی او برای راه‌اندازی انجمن خوشنویسان به یزد رفته بودم، هیچ عایدی از آموزش خوشنویسی همین اواخر هم ماجرای ثبت خوشنویسی اسلامی به نام ترکیه مطرح شد درحالی‌که به گفته رحیم سلوٹی، خوشنویسی اسلامی و ایرانی هر دو از ایران به کشورهای دیگر گسترش پیدا کرده است: «امیرخانی در سفرهایی که به ترکیه برای نمایشگاه‌ها داشتند بارها با استادان ترکی درباره این مسأله بحث داشتند. آنها مدعی بودند که نستعلیق ترکیه برتر از نستعلیق ایران است و این حتی باعث درگیری شده بود، در صورتی که آنها هنوز ابتدایی می‌نویسند و نمی‌توانند تشخیص بدهند که خوشنویسی ما از آنها برتر است.»

به‌هرحال سعی دارند در این زمینه پیشرفت کنند و هر سال با دعوت از استادان کل دنیا نمایشگاه برگزار می‌کنند و آثار آنان را با قیمت بالایی می‌خرند.» از نظر امیرخانی خوشنویسی ایران تک است و خیلی از بحث‌های پیش آمده درباره خوشنویسی ناراحت است. تقریباً هر جایی هم بحث شود می‌گوید خوشنویسی باید هر چه زودتر در یونسکو به ثبت برسد تا دیگران ادعای آن را نداشته باشند. «با وجود تمام فریادها اما باز هم مسئولان کاری نکردند تا اینکه ترکیه برای ثبت خوشنویسی اسلامی پرونده تشکیل داد و دویی هم در حال جمع‌آوری پرونده برای نگارگری است. نستعلیق، شکسته و حتی خطوط عربی در خوشنویسی از ایران به وجود آمده است و در دوره‌های مختلف بسیاری از استادان خوشنویسی ایرانی برای گسترش خط به کشورهای دیگر از جمله هند و ترکیه فرستاده شدند. حالا خیلی زور است که آنها به ما بگویند ما از شما برتر هستیم.» □

همین چند روز پیش هم بسیاری از استادان از جمله غلامحسین امیرخانی، حمیدرضا قلیچ‌خانی، جواد بختیاری و بسیاری دیگر خواستار اقدام فوری و جدی برای جلوگیری از این اقدامات شدند تا اینکه سرانجام محمدحسین طالبیان، معاون سازمان میراث فرهنگی ایران اعلام کرد که ایران به پرونده ترکیه اعتراض از برای سال ۲۰۲۱ هم پرونده خوشنویسی خود را به یونسکو ارسال کرده است. □

«تیره خادمی» به تنهایی نام بزرگی است، شاید برای معرفی نیاز نباشد که کسی بداند غلامحسین امیرخانی با محمدرضا شجریان در کلاس خوشنویسی حسین میرخانی، نشسته است.

شجریان در دو راهی میان مشق قلم و مشق موسیقی، پیگیر ردیف‌ها و گوشه‌های آوازی شد، امیرخانی مشق نوشتن را ادامه داد. هر دو ماندگار شدند، یکی ماندگاری را در قوس‌های قلم و نستعلیق یافت و دیگری در غلت‌های حنجره. حالا از هفته پیش نام غلامحسین امیرخانی یک بار دیگر بر زبان‌ها افتاد و به‌عنوان گنجینه زنده بشری در خط نستعلیق در فهرست ملی نادره کاران میراث فرهنگی ناملموس ایرانی جای گرفت، پیرمرد لاغر اندام و سخت‌کوشی که خودکاش همزمان با شروع جنگ جهانی دوم بوده و به تازگی دهه هشتم زندگی خود را به پایان رسانده است.

در این سال‌ها آثار استادان خوشنویسی را زیر ذره‌بین برده، چهره به چهره و مو به مو و آن‌طور که رحیم سلوٹی، عضو هیأت علمی دانشگاه میراث فرهنگی و از شاگردان امیرخانی به «شهروند» می‌گوید پس از کالبدشکافی تک‌تک کلمات و حروف آنان در نهایت بهترین و زیباترین الگو را استخراج و به‌عنوان یک شیوه خوشنویسی برای خود انتخاب کرده است.

سال ۷۸ نشان درجه یک فرهنگ و هنر را از سیدمحمد خاتمی، دریافت کرد. سه‌سال پس از آن چهره برگزیده همایش چهره‌های ماندگار شد و در سال ۸۸ دومین نشان درجه یک فرهنگ و هنر را از محمود احمدی نژاد دریافت کرد. شهرت امیرخانی تنها در ایران نبود و سال ۹۵ دولت فرانسه درجه شوالیه را به او اهدا کرد. امیرخانی در انجمن خوشنویسان تلاش کرد، فعالیت‌های انجمن را گسترش دهد. به همین منظور در دهه ۶۰ برخی شاگردانش را به شهرهای مختلف فرستاد.

رحیم سلوٹی یکی از آنان است که همان سال‌ها از سوی امیرخانی مأموریت یافته بود انجمن خوشنویسان یزد را راه‌اندازی کند. «استاد امیرخانی نابغه خستگی‌ناپذیر خیر است که بزرگ‌ترین تحول را در امر خوشنویسی، انجمن خوشنویسان و جامعه خوشنویسی ایران به وجود آورده است.»

او عصاره ۴۰۰ سال خوشنویسی نستعلیق در ایران از دوره صفویه تا امروز است. محقق باهوش که روی خطوط استادان گذشته ایران مثل سلطان علی مشهدی، میرعلی هروی و به‌ویژه میرعمادالحسنی، میرزا غلامرضا اصفهانی، میرزای کلهر و عمادالکتاب تحقیق کرد و پس از کالبد شکافی تک تک کلمات و حروف استادان خوشنویسی بهترین و زیباترین الگو را استخراج و به‌عنوان شیوه خوشنویسی برای خود انتخاب کرد. همین امر باعث شد که خط نستعلیق را در نهایت زیبایی و پختگی به جامعه خوشنویسی ارایه کند.»

امیرخانی همیشه پرکار بود. وقتی خوشنویسان دیگر یک صفحه در روز می‌نوشتند او ۱۰ صفحه می‌نوشت. کتاب‌های زیادی هم مثل گلستان سعدی، دیوان حافظ، رباعیات خیام، دیوان خواجوی کرمانی و فرازهایی از شاهنامه و سرو سبایه‌فکن با خط منحصربه‌فرد خود نوشته است. «تابلوه‌های خطی او به قدری است که اگر کتاب‌های زیادی هم چاپ شود، باز هم تمام نمی‌شود.» □

سلوٹی معتقد است که او در تمام خطوط روح خود را وارد خوشنویسی کرده است: «خوشنویسی ۱۲ اصل دارد که همه باید ۱۰ اصل آن را از نظر فنی و تکنیکی یاد بگیرند، دو اصل آخر یعنی صفا و شأن مهم‌ترین قسمت است که در واقع خوشنویس با آن روح خود را وارد خط می‌کند و خوشنویسی امیرخانی هم در نهایت کامل صفا و شأن است. در گذشته سطح نویسی، چلیپانویسی و مرفع‌های مختلف وجود داشت اما خطوط بدیعی که در ترکیب‌بندی‌ها خلق کرده تا قبل از ایشان سابقه نداشته است.»

انجمن خوشنویسان ایران هم که به همت استادان دیگری از جمله برادران میرخانی، علی اکبر کاوه و دیگران پایه‌گذاری شد با آمدن امیرخانی که شاگرد همین استادان بود به نتیجه مطلوب رسید. در هیچ دوره‌ای از قاجار تا اواخر پهلوی چنین استقبالی از خوشنویسی در ایران نشده بود، بنابراین شیوه‌های سنتی حالا در دانشگاه‌ها به صورت آکادمیک تدریس می‌شود و کاربرد وسیعی در رشته گرافیک، هنر اسلامی و هنرهای سنتی ایران دارد و تقریباً گل سر سبد هنرهای ایران است. توجه به خوشنویسی از سال‌های پیش از انقلاب با خرید آثار هنری به قیمت گزاف یا ورود خوشنویسی به چاپ کتاب‌های درسی شروع شده